

Het auteursrecht is onmisbaar voor de creatie en exploitatie van content

Bart Bouter

Hoe verdien je geld op internet en hoe voorkom je dat anderen profiteren van jouw inspanningen? Deze vragen bezorgen de journalistiek al jaren hoofdbrekens. Er wordt door veel media gezocht naar nieuwe digitale verdienmodellen. Voor ieder businessmodel geldt dat content vooral inkomsten genereert als deze uniek en waardevol is. De bescherming die de Auteurswet biedt, is daarom nog steeds essentieel. Nieuwe verdienmodellen sneuvelen dan ook als het werk van uitgevers en zelfstandige journalisten vrij door derden wordt overgenomen. Het bij het grofvuil zetten van de Auteurswet is de doodsteek voor hoogwaardige journalistiek en staat daarmee een belangrijk doel van internet, het beschikbaar maken van informatie, in de weg.

De koppeling tussen de gigantische stroom van kopieën op internet en de schade die de journalistiek daardoor lijdt, werd een paar jaar geleden nog nauwelijks gemaakt. Online verspreiding beloofde immers veel geld op te leveren. Het gratis beschikbaar maken van nieuws en achtergronden kon veel *traffic* op de site genereren, waarvoor adverteerders graag wilden betalen. Althans dat was de stelling.

Terughoudend op internet

Inmiddels is er wel wat veranderd. Bij de meeste journalistieke media zijn de ogen nu wel geopend voor de enorme omvang van het knip-en-plak-werk op internet. Het aantal kopieën van journalistieke artikelen is overweldigend. Hier is een logische verklaring voor. Het produceren van waardevolle content kost veel geld, waardoor het erg aantrekkelijk is om te profiteren van het journalistieke werk dat door een ander is uitgevoerd. Zonder creatieve en financiële inspanning verbeteren kopiërende partijen hun eigen website en daarmee hun onderneming.

De bereidheid om op te treden tegen het (zonder toestemming) overnemen van content, is de afgelopen jaren toegenomen. De makers van deze content zien in dat zonder handhaving geen exploitatie mogelijk is. Auxen spoort namens verschillende media kopieën op. De klanten bepalen zelf welke stap dan volgt: verwijdering en aanspraak op schadevergoeding, verwijdering en een waarschuwing, continue monitoring of helemaal niets. Een paar jaar geleden lieten media auteursrechtinbreuken van non-profit instellingen, eenmanszaken en particulieren nog onaangeroerd. Media beseffen nu dat alle kopieën schade berokkenen aan hun verdienmodel omdat zij de uniciteit van de content aantasten en een belemmering vormen voor het verkopen van abonnementen en licenties. Door online kopieën daalt tevens de vindbaarheid van het originele artikel en loopt het aantal bezoekers op de website terug. Dit heeft natuurlijk een negatief effect op advertentie-inkomsten.

Geen wonder dat veel uitgevers steeds terughoudender worden met het vrij toegankelijk maken van hun content op internet. De gedachte is dat voor het lezen van kwaliteitscontent betaald moet worden, waardoor de focus weer meer bij de betaalde uitgaven gelegd wordt. Een voorbeeld hiervan is het Nederlands Dagblad, dat haar content achter een betaalmuur plaatst. Ook bij dergelijke verdienmodellen is de bescherming van de Auteurswet uiteraard essentieel. Het lijkt er nu dus op dat als gevolg van de grootschalige schending van auteursrechten er minder gratis en openbaar wordt gepubliceerd.

Waardevolle content

Tegenstanders van de Auteurswet pleiten ervoor dat dagbladen geen tijd meer moeten steken in het opsporen van auteursrechtinbreuken maar moeten nadenken over nieuwe verdienmodellen. Ik pleit ervoor dat media het allebei doen. Beide zaken zijn namelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden. Nieuws en informatie worden op veel meer manieren verspreid en geconsumeerd dan een aantal jaren geleden. De gevestigde bronnen van nieuws moeten hierop anticiperen en zorgen dat ze wederom de inkomsten krijgen die passen bij het werk dat zij leveren. Welk verdienmodel er ook wordt ontwikkeld, bescherming blijft nodig. De basis van de Auteurswet is het exclusieve recht van de maker om zijn content te exploiteren en zijn investering terug te verdienen. Daaraan is het recht gekoppeld om derden te verbieden zonder toestemming gebruik te maken van andermans content. Als de maker van een werk niet het alleenrecht heeft op de exploitatie ervan, dan wordt het maken van waardevol werk economisch onaantrekkelijk, zo niet onhaalbaar. Hierdoor ontstaat ernstige uitholling van de journalistiek.

Auxen, voorheen Cozzmoss, wordt soms verweten halsstarrig aan de Auteurswet vast te houden en daarmee een tegenstander van digitale vooruitgang te zijn. Wij zijn ervan overtuigd – op grond van onze onderzoeken en ervaring in het medialandschap – dat er zonder juridische bescherming geen toekomst bestaat voor bestaande en nieuwe verdienmodellen voor de exploitatie van waardevolle content. Auxen ziet de Auteurswet vanuit dit perspectief als middel voor het beschermen van waardevolle content en als facilitator van nieuwe verdienmodellen.

Schadevergoeding op grond van de huidige Auteurswet

De Auteurswet en overige Nederlandse wetgeving op het gebied van schadevergoeding geeft de rechthebbende van content goede mogelijkheden om op te treden tegen inbreuken en aanspraak te maken op schadevergoeding.

Kenmerkend voor de Auteurswet is dat deze zich in de loop der tijd steeds heeft aangepast aan nieuwe technologische ontwikkelingen. Ook op het gebied van schadevergoeding zijn de afgelopen decennia nieuwe

wegen ingeslagen. Een voorbeeld hiervan is dat de rechter vandaag de dag de vrijheid heeft om bij het bepalen van de hoogte van de schadevergoeding minimaal uit te gaan van de eventuele vergoeding die de maker vraagt of kan vragen voor het gebruik van zijn content. Hierbij is niet van belang of de inbreukmaker daadwerkelijk een dergelijke vergoeding had willen betalen.

Auxen bepleit dat een schadevergoeding meer moet bedragen dan de eventuele gebruiksvergoeding, omdat het een inbreukmaker anders achteraf vrij staat alsnog 'toestemming' te kopen. Inmiddels worden dergelijke schadevergoedingen in gevoerde procedures ook toegewezen.

De reikwijdte van de persexceptie

Sommige ondernemingen die door Auxen worden aangeschreven vanwege inbreuk op auteursrechten, beroepen zich op de zogenaamde persexceptie uit artikel 15 van de Auteurswet. Deze exceptie houdt kort gezegd in dat het voor 'nieuwsmedia' of een 'persorgaan' is toegestaan om zonder toestemming nieuwsberichten van andere persorganen over te nemen, mits daarbij de bron en de naam van de maker worden vermeld.

De persexceptie wordt door veel ondernemingen echter te ver opgerekt. Zij stellen zich veelal op het standpunt dat zij content op hun website hebben geplaatst in het kader van informatievoorziening voor hun lezers. Op grond hiervan beweert men dat hun website is aan te merken als een persorgaan, waardoor het hen is toegestaan om (onder voorwaarden) nieuwsberichten over te nemen. Een onjuiste interpretatie volgens Auxen. Feitelijk komt het standpunt van deze partijen er namelijk op neer dat het iedere website, onder het mom van 'informatievoorziening', is toegestaan om nieuwsberichten van derden te publiceren.

Auxen is van mening dat 'informatie' iets anders is dan 'nieuws' en dat het overnemen van content in het kader van 'informatievoorziening' niet onder de persexceptie valt. Het enkel verzamelen van krantenartikelen over een bepaald onderwerp en deze op een website publiceren betekent nog niet dat er sprake is van een persorgaan in de zin van artikel 15 van de Auteurswet. Ook het (sporadisch) plaatsen van zelfgeschreven teksten betekent niet automatisch dat dergelijke websites vallen onder het begrip van de persexceptie en zodoende content van derden mogen overnemen. De reikwijdte van de persexceptie moet nog nader worden ingevuld in de Nederlandse jurisprudentie. Auxen heeft hierover een aantal procedures lopen.

Creative Commons

Het gebruik van *Creative Commons* wordt door sommigen gezien als de oplossing voor het beheren van het auteursrecht. *Creative Commons* maakt werken onder bepaalde voorwaarden vrijer beschikbaar, zodat die werken eenvoudiger gekopieerd en verspreid kunnen worden. Belangrijk uitgangspunt van *Creative Commons* is, net als in de Auteurswet, dat de auteursrechthebbende beslist wat er met zijn werk gebeurt.

Ondanks de mogelijkheden van *Creative Commons* gebruiken sommige internetgebruikers nog steeds andermans werk naar eigen inzicht. Soms uit onwetendheid, soms in de overtuiging dat de kans dat men op de vingers wordt getikt niet groot is. Je kunt als auteur wel melden dat een werk alleen niet-commercieel gebruikt mag worden, maar controle en handhaving blijft nodig. Zo kopieerde de Franse krant *Le Figaro* een foto van een Nederlandse correspondent in Parijs, die zijn werk had beschermd door *Creative Commons*. Het was voor *Le Figaro* helaas geen reden om de foto niet te gebruiken.

Conclusie

Het is van belang dat de makers van content zelf een duidelijk beleid voeren voor de exploitatie en bescherming van hun rechten. Door open te publiceren op internet kan een groot publiek bereikt worden. De keerzijde daarvan is echter dat het veel makkelijker is om werk van journalisten te kopiëren. Dit gebeurt helaas op grote schaal en hiermee dient de auteursrechthebbende op adequate wijze om te gaan. De Auteurswet biedt terecht juridische handvatten om een gedegen exploitatie en bescherming van deze rechten veilig te stellen. Hieraan dient dan ook niet te worden getornd.

Het is een onterechte bewering dat het beheren van auteursrechten in combinatie met online publicatie vechten tegen de bierkaai is. Door het inschakelen van externe specialisten kost opsporing van (illegale) kopieën niet veel tijd. Auxen zoekt continu naar nieuwe technieken om online kopieën te vinden. Om deze kopieën vervolgens te laten verwijderen bieden wij methodes aan die passen bij de inbreukmaker en bij onze opdrachtgevers. Hierdoor kan men aan het produceren van hoogwaardige content, nu en in de toekomst, verdienmodellen blijven koppelen.